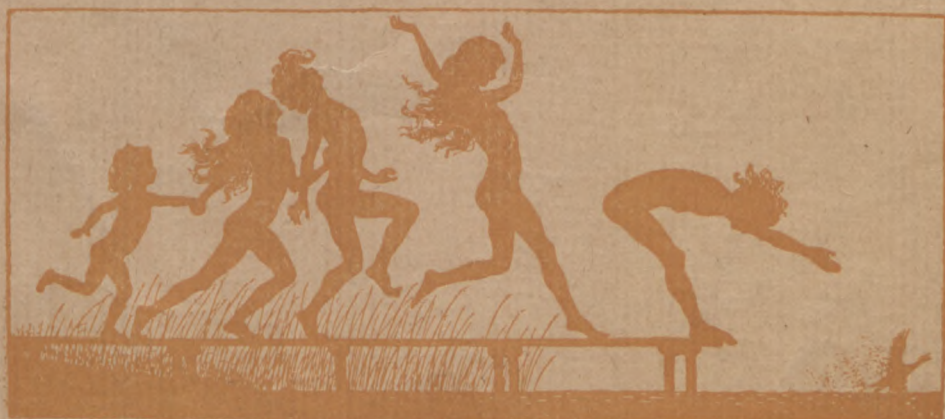

KEVADIK

NOORSOO
ENESEKASVATUSE JA ELUREFORMI AJAKIRI

I AASTAKÄIK

Suvipäike

Fidus

Nr. 3

TARTUS

M A I 1924

Sisu.

	lhek.
Rändlinnud. A. Anni	33
Elu ja rõõmu rhapsoodiad. Paul Steinhülleri j. tõlk. H. T.	37
Isamaaarmastusest ja kodumaa tundma õppimisest. Dr. J. Manninen	39
Teiseks üleriikliseks noortepühiks	41
Tuli ja sütitus. Yrjö Karilas'e j. t. A. Elango	42
Mis suvel teha. A. E.	43
SõnaKe lugemisest. O. Mantere j. tõlk. H. T.	44
Sepp. J.-M. Guyau j. tõlk. H. T.	45
Viina süüd. Buddhausu legend	46
2000 a. vanune „Karskusjuulus“ Kreeka Kirjanduses	46
Pisilugusid suurmeestest	47
Noorsoo töömalt	47
Omis asjus	48
Kirjavastused	48
Pildid:	
Suvipäike. Fidus	Kaanel.
„Lennu“ algus.	33
„Rändlinnud“ keetmas	34
Läti edustaja kõne „Põhja noorusnädalal“	35
Noorsooloss Ludwigstein	36
Noorsoo karskusliitude märgid	38
Rektor Prof. H. Koppel	40
I. üler. noorte püha auvõõrad	41

„Kevadik'u“ levitamise võistlus.

„Kevadik'u“ toimetus kuulutab käesolevaga välja „Kevadik'u“ tellimiste vastuvõtmise võistluse. Kes kunni 15. oktoobrini, s. a., „Kevadik'u“ toimetusele kõige rohkem **aastatellimisi** 1924. aastaks kogund, saavad tasuks

Esimene: A. Kivi „Seitse Venda“. Väärtus 350.— mk.

Teine: Fr. Foerster „Elujuhis“ (ilmub selleks ajaks).

Väärtus umbes 200—300.— mk.

Kolmas: „Noorusjõud“ I. Väärtus 150.— mk.

Tellimistalonisid ja raha võib ära saata osade kaupa, kusjuures ka senni ärasaadetud tellimised soovikorral arvesse võetakse. Tellimisraamatud saada igal ajal.

„Kevadik'u“ toimetus.

matuid vorme ja pilte armastatakse, neid näha tahetakse, neist rõõmu tuntakse. Vanadus algab sellega, kui hing selle rõõmu tundmise võime kaotab, kui ta nürineb, kui enam miski „ei huvita“ ega mingiks rõõmsaks pingutuseks enam „pole lusti“. See hingeline vanadus tuleb mõnel „noorel raugal“ kätte juba tihti enne kui ta aastate poolest veel keskeaseni jõuab. Kes aga oma elu on eland õieti, looduse järele, karskelt, tervisthoidvalt ja, veel enam, tervistkasvatavalt — selle hing võib jääda nooreks ja elamusvärskeks ka veel siis, kui ta pead juba kaatab raugaea lumi.

Et hoida noorena ja värskena nii ihu kui hinge, seks on vaja neid karastada — neile anda elamise ja kogemise võimalusi, seks on vaja elada vahelduvalt ja värskelt. Varem ajal kasvas noorus üles lähedamas ühenduses sarnase loodusliku ja tegeliku

eluga, kui praegu, kus teda juba maast madalast päale oma vahel hoiavad kooli müürid. Ka nüüd veel on maal elaval noorsool palju enam võimalusi elada looduslikumat, tervemat ja värskeemat elu kui linna noorusel, kes peavad oma talved ja suved mööda saatma ainult kivistel hoovidel ja mürrarikkail tänavail. Ei ole siis ime, kui linnas tihti üleskasvavad mitte värsked ja jõurikkad noored, vaid kahvatud veresaesed ja lõdvad logardid, kelle vaim samuti kui nende kehagi on ilma värskuseta ja elurõõmuta, küll aga juba mürgitatud tänava roppude ja rumalate kommetega ning mõtlemisviisidega. Noorus, kel veel alles on terve loomusund, kipub vägisi välja sarnasest lõdvaks-

tegevast ümbrusest, välja — vabasse värskesse loodusse, rändlinnuna rõõmu tundma ilusa maailma nägemisest ja sääal oma jõu pingutamisest.

See „loodusse põgenemise“ tung on põhjaks mitmesugustele noorsooliikumise vormidele.

„Kevadiku“ lugijaskunnale kõige enam huvitavatena olgu neist mainitud siinkohal ainult kaks: skoutlus, mida Eestis juba isegi tuntakse ja „rändlindude“ liikumine Saksamaal, millest siin edasi nüüd lähemalt kõneldakse.

Ligi kolmkümmend aastat tagasi, algas see ja ligi kaksikümmend aastat

tagasi sai ta omale kindlama korralduse (noorte „Saksa Matkajate Liit“ j. t.). Nüüd on see liikumine kaasaotõmmand kümned ja taas kümned tuhanded saksa noori, jagunenud väga mitmesugusteks erirühmitusteks ja temast on

tõusnud teisi liikumisi (nii „Vaba-Saksa“ noorsoo liit), mille kandjaks juba vanem noorsugu, üliõpilased j. t. ning kes juba tuntaval määral tahavad ja võivadki kaasa mõjuda kogu oma rahva ja inimkonna parema ja tervema kultuuri kujunemiseks.

Mis tahavad ja mis teevad siis need saksa mustuhat noort „rändlindu?“ Vastus oli juba antud eelpool: nad tahavad ilusamat ja värskeemat, loomulikumat ja tervemat elu, kui see võimalik on kitsas koolis või veelgi kitsamas kodus (Saksa elanikkude enamik on ju linnlased), väga palju isegi suurlinnlased, kelle lapsed tihti üles kasvavad ilma, et nad iial oleksid näind päris „looduslinnu“ Jumala loodust, vaba metsa ning aasa!

„Rändlindud“ keetmas.
Pildistus „Põhja Noorusnädalalt“ Hansteinis.

Vabadusepüüd ja looduse-armastus on seepärast rändlindude pääomadused. Seepärast seisabki nende päätegevus (muidugi kooli vaheajal) — rändamise, matkamises. Tavaliste väikeste „parvede“ („Schar“) kaupa matkatakse jala läbi sadasid kilomeetreid, ühest linnast teise, ühest looduskaunist kohast teise. Reisiraskused on ainult karastuseks ja pingutused — rõõmuks; ei ole õige „rändlind“ see, kes neid kardaks või väsimuse üle kaebaks. Ei ole õige „rändlind“ see, kes teel nõuaks endale kõiksugu mugavusi, hääd toitu või toredat öömaja. Toit valmistatakse endale ise, see on üsna lihtne, vahest otse vilets — tükk

henõudlikuks aineliste hüvede vastu. Milleks ongi vaja toredust, kui laul ja nali küllalt rõõmsaks teeb ka kõige viletsama ruumi ja raskema tee.

Nii, laul, ühine laul on „rändlindude“ parim rõõmustaja ja alatine kaaslane. Harilikult on see lihtne aga südamlük, pisut halemeelnegi, mitte larmitsev, aga tunderikkas vana rahvalaul, nagu neid sakslastel väga palju. Kuna nende viis on nii lihtne, võivad kaasa laulda kõik „parve“ „linnud“ ja nii teeb see rõõmsaks kõikide meeled.

Aga ka mõni muusikariist on tavalisti igal „parvel“ kaasas. Kaebav ja hõiskav viiul, õrnahingeline

Läti edustaja kõne „Põhja Noorusnädalal“ Hansteinis.

leiba ja lahja must leem — aga „rändlind“ oskab küllalt rõõmu leida ümbritsevast loodusilust ja omast rõõmsast meelest ning temale pole vaja memmepojukeste kooke ega maiustusi.

Keskliitude poolt on sisse seatud linnadesse sellekohased ruumid, kus matkajad üsna pisukese maksu eest ööd magada võivad.

Olen näind mõnd sarnast Saksa noorte öömaja: äärmiselt lihtne, võiks öelda, otse kasarm, kaks või kolm voodit üksteise pääl, katteks karedad linased vaibad, padjaks õlgkotid. Aga neid tarvitavad siiski kõik rändlinnud, nii kehvad kui ka jõukamad, vabatahtlikult mugavustest loobudes, et kasvada teistega solidaarseks ja vä-

rõõmus gitarr ja mahedahääleline laulev flööt on kõige enam armastatud pillid mis käivad rännates „parve“ eel ja täidavad oma helinaga tumedad metsad ning päikesepaistelised lagedad. Kui kord mõnd sarnast rõõmsat ja helisevat parve oled kuulnud, on otse kurb, et meil Eestis noorsugu siiski nii vähe oskab tarvitada neid muusikariistu ja — nii vähe neid tahabki tarvitada omas elus. . .

„Parves“ on koos harilikult nii poiskui ka tütarlapsed, kuigi alguses vanade poolt oldi õige selle vastu. Kuid tegelik elu olevat näitand, et siin ette pole tulnud midagi sündmatut ega kõlbusevastast, vaid et tütarlaste juuresolek, just selle vastu, ka poiste vii-

sakusetunnet ja seltskundlikku ülespidamist palju on harind.

Siin peame nimelt veel kord eriti toonitama, et õiges „rändlindude“ liikumises valitseb üsna erakordne kõlbeline tahe, kindel ja värske puhutuse ning vastutustunde vaim. See on see „uus elustiil“, millest saksa paremate noorte seas nii palju räägitakse ja millest paljud vanadki loodavad uut värskest ja tervendust praegu valitseva seltskonna valelikkuse ja lõbutsemise vaimule. Selle uue vaimu päänõuded on lihtsus, otsekohesus ja avalikkus, ning nende kohaselt püütakse siis kujutada ka kogu välised eluviisid.

Eelpool oli juba kõnet lihtsuseharrastusest rändamisel. Olgu siis juurde lisatud veel see asjaolu, mis rändlindu juba eemalt vaadates teisest eraldab: ta riietus. Nagu siin juuresolevail pildel näha, on iseloomustav siingi äärmine lihtsus, mis esimest korda nähes, võib olla, isegi veideralt mõjub: püksid ei ulata põlvini, sääred tavalisti üsna

Noorsooloss Ludwigstein, kus asub saksa noorsooliitude vaheline keskkoh.

paljad, kael poole rinnani alasti, ja ka mütsi, seda ei kanta üldse! Nii see on, esimest korda nähes naera neid, aga kui kõnelema hakata, siis naeravad nemad ka sind, küsitelles: kas teie, „tsiviliseeritud inimese“, väätkael oma liigtarka pääd muidu ei jõua kanda, et temale targeldatud kraerangid ümber panete? kas teie pää juustest paljal on, et te teda ka veel mütsiga peidate? kas te tõesti nii helilitatud olete, et isegi soojemal aastajul peate katma oma kaela, rinnad ja sääred villaste vaipadega, kui meie isegi talvel võime lahtiselt käia? Jne., ning mine tee neile selgeks, et see rumal on keset linna ja seltskunda nii poolalasti ümber joosta! Nad vilistavad sellele arale ja variseersele seltskunnale. kes ainult võltsida ja posee-

rida oskab ja midagi muud teha ega olla ei julge, kui kõik „teised inimesed“! Mis lähevad „rändlindudele“ korda need „teised“, see vanade naeruväärne seltskund, kui nende oma sisemine tõetunne neid käseb olla teisi, ja nad juba kord on luband elada ainult selle sisetunde järgi, vastutada ainult tema ees?! Ning kui „seltskund“ selle eest neile ülevalt alla vaatab, mis sest? Võib ju „rändlinnu“ „parv“ lennata sest rumalast vanad maailmast minema, ära, ilusamasse ilma, maanteede ja metsade veetlevasse vabadusse!

Siin on aga vahest siiski ka selle liikumise nõrk külg, mida temale mittemel poolt ette on heidetud, nimelt see liig suur hoolimattus vanade ja nende seltskonna vastu. Rändamine on muidugi ilus asi, aga ikkagi vaid puhkuseks ja kasvatuseks, mitte, et muud kultuurilma üldse võiks eitada ja sest alatiseks ära „loodusse põgeneda“. Nagu tähendab muidu tuline noorsootege lane Dr. Wyneken, teeks see sel ajal

kui ta keha karastab, vaimu taas liig loiuks selle võitluse jaoks, mida iga idealistlik inime peab võitlema oma ümbruse paremaks muutmiseks. Selle „rändlindluse“ pahe kõrvaldamiseks on vaja, et noorustmõistvad õpetajad ja ka vanemad siin nooremaile oleks abiks, neid juhiks ümbritseva kultuuri mõistmisele ja ka oma matkade vaba elu peenendamisele ja maitseandamisele.

Viiks pikale siin kõnelema hakata „rändlindude“ „uue elustiili“ üksikasjades, nii nende omavahelisest läbikäimisest, kus valitseb samuti seltsimeheliikkuse, otsekohesuse ja loomulikkuse nõue (väikseks näiteks: „sina“ tarvitamine kõigi, ka üsna ennetundmata kaaslindude vastu), üldse nende seltskundlikust elust, keelest, kombeist, nende maitsest, nende kunstiharrastustest jne.

„Kevadiku“ vanemad lugejad, keda asi huvitab, võivad selle, kui ka teiste noorsooliikumise vormidega end lähe malt tutvustada „Uudismaas“, eesti noorsooliikumise ajakirjas. Ka hiljuti ilmud *A. Elango* toimetatud koguteos „Noorusjõud“ pakub pääle muu ka saksa noorsooliikumise üle ligemaid teateid; seda raamatud peab vanemale noorsoole üldse õige soovitama. Kes aga üsna põhjalikult rändlindude liikumisega tahab tutvuneda, sellele olgu siin mainitud Hans Blüheri raamat: „Wandervogel“ ja veel edasi — prof. A. Messeri „Freideutsche Jugendbewegung“, mis teadusliku ülevaate annab Vaba-Saksa noorsooliikumise ajaloost, sihtidest ja tema tähendusest kogu rahva kultuurile.

Paar aastat tagasi oli nende ridade kirjutajal võimalus osa võtta n. n. „Põhja noorusnädalast“ Hansteinis, Kesk-Saksamaal, mille algatajad olid pääasjalikult „rändlinnud“ ja nendest tõusnud noorsootegelased. Ei tahaks hakata oma kaasmaalastele ülistama seda nädalat (nagu küll on teind mitmed teised osavõtjad, ka Rootsist, Daanist ja mujalt), kuid pean siiski ütleva, et minagi säääl elasin mõne pilgu, mis nii pea ei unune.

Kuigi ideeliselt sest nädalast on säilund mul mõneski asjas vastuvaidlusi ja kahtlusi, on tervikuna see elu säääl püsind siiski, kui üks ilusam, mida olen näind. Ja ma arvan küll, et ka Eesti noorsugu tõesti enam peaks hakkama harrastama midagi samaladilist, või vähemalt samasihilist. Et see kõigis asjus peaks jälgima saksa oma,

pole muidugi mitte tarvilik ega soovitavgi. On ju meil juba olemas oma d noorsoo organisatsioonid, mis samuti võimaldaksid ka matkamist ja muud rändlindude nõutud otsekohesema ja tõelisema elu arendamist — kui ainult oleks selle tahtjaid, algatajaid ja juhtijaid. Kuis oleks ainult selle ilusa tungi ilusalt teostajaid. . .

*

Tulnud on kevad ja ligineb suvi; säääl kutsuvad rändama kaugusse igatsevad maanteed, säääl meelitavad kodumaa tuhat sinetavat järve ja kümme tuhat õitsevat mägiseljandikku, säääl kohisevad kodumaa tumedad metsad ja looklevad jõekäärud, säääl seisab kodumaa kõrge kaljurand ja vaatab kaugele, kaugele üle lageda mere, säääl laulavad rannast allahüplevad joad vabaduse ja kevade rõõmsat laulu, säääl ootab purjetajaid laht, ning kaugel üle sinise lahe ootab Soome, vendade maa, peaaegu teine kodumaa, täis veel suuremat ilu, täis kümneid tuhandeid järvi, saari, kaljuharju, ja saladuslikke musti laani — kunni üles kõrgele Põhjalasse, Lappi, Jäämere äärde, kus on kesksuvel nii imelikult ilus, et isegi päike ei täi lahkuda sääält, vaid vaatleb seda vaikist ilma mitu ja mitu päeva looja minemata. . .

Tulnud on kevad ja ligineb suvi. Kas eesti noored ei tunne endas seda valusigatsevat tungi siniste kauguste järele? Kas ka neis, sennistes „pesalindudes“, ei hakka kõnelema nende tuskleva nooruse veri, iharikka „rändlinnu“ veri?

PAUL STEINMÜLLER.

Elu- ja rõõmu rhapsoodiaid.

Elu valem.

Austage ilma inimeses, sest inimene on ilm. Miks surute iga inimese süsteemi kitsasse piiri ning püüate ta hinge mahutada reeglisse. Teie, juurdlejad, olete sarnased õpetlasele, kes hommikul läheb välja luubiga, noaga ja taimekarbiga, et taime otsida, mis peab täitma ühe lüli tema elu süsteemi.

Õnesteel õitsevate toomingate keskel on metsikud kirsipuud kätkend oma valge lilliku, ta ei näe seda. Nurmmedel laulavad linnud ainult pulmalaulu, ta ei kuule seda. Ta ei vaata üldse enese ümber ega üles. Kui ta näeks, kuis kevadpäev kujub sinist siidi, peaks ta süda naerma. Ent ta kobab

kui pime läbi jumaliku rõõmuaja, üht taime otsides, oma süsteemi üle mõeldes, longus päi nagu mäletsev loom. Ma ei või teda näha, seda kuiva süstemaatikut, sest ta vastumeelistab mulle looduse. Pigemini lähen juba tänavaile, kus töördõmsad inimesed astuvad ukseesiste, et naeratada kitsale taevaribale ja tänuliku pilgu kinkida puhkevale kastanipuule ukse ees. Kuid säääl jõuan ma maja ette, milles valitsetakse. Väljas rohetavad pärnad, sees tolmulõhnased aktirullid. Nad askeldavad akende taga pikkade määrustega, nagu kaupmehed küünarpuuga, justkui tahaksid nad mulle riiet mõõta, nad püstitavad lõputuid arvuderidu, nagu pütispeppomi astjaid, nagu suudaksid nad mind veenda nendega. Okstega koputan ma vastu ruute: hallo, — teie kohtlased

kahvatud, teie väikesed kirjutustubade türannid! ärge vaadake maha, vaadake kord minule näkku!

Nad tõstavad pääd ning vahivad mulle otsa tarretanult ja hirmund pilgul. Nad tõrjuvad mu eemale, kui tüütu kärbse. Ma ei lõhna mitte saja-aastasest tolmust, ma pole ka sarnane inimestele vanadel vaskrahadel, kes suus kannavad sääduslehte, — minus on midagi, mis ei mahu süsteemi. See pärast ei salli nad mind.

Õhtul nõõrivad nad kergendatult kokku omad aktirullid, sest nad leidsid oma elule uue süsteemi, nad söövad hästi ja magavad magusasti, kuid ialgi ei mõista nad mind, sest nad otsivad elu valemite, aga mitte elu ennast.

Kogust „Die Rhapsodien des Lebens“.

Armastuse silmadega nägema.

Sammeldund puukänd, mida sõnaljalad varjutavad. Pehastund puu süda on kõdunud ja sünnitab nõo, kuhu on kogunenud tume vihmavesi. Säääl kõrval kükitab hall kärnkonn. Kaks naist kummardavad üle selle vaikse elu.

Kui inetu! ütles üks neist. To jälk olevus, kelle keha katavad käsnad, selle endise suuruse murenend jäänustel, mida söödiktaimed närivad. Ja tal on nii vastik mädanemise lõhn!

Ta kokkupigistatud huult piiras kalk joon.

Kui ilus! ütles teine. Looma silmad on kuldpruunid ja ta kuue külge on kinnitatud pärilinõõrid. Ta näib kurb, otsekui tumm inimene. Ma arvan, ta on nõiutud prints ja see puukänd ta loss. Sammal on kui sametine vaip, sakiline känd kujutab harju ja torne ja nõgu on linna kaev. Ja kui kangena tõuseb võrtsi lõhn!

Ta kandis kuld sõrmust pahemal

käel ja ma tean, miks ta kõike näeb kullavärvilisena: ta vaatab armastuse silmadega.

Möödu temast, sa armupaluja! all sinu narmendavat kuube näeb ta sinu hinge kuldsooni.

Astu lähemale, sa ilmapelgur. Ta avab tugevad lukud, mis kätkevad sinu kaevu, ja laseb tormata sinu igatsuse lähteid. Koputa ta uksele, sa väärיתי mõistetetu. Ta näeb krooni sinu kübara all, sest ta vaatab armastuse silmadega. Ka üle halbade laotab ta paluvad käed ja vihmased ilmad, ning pikaldased tunnid omavad tema jaoks väärtuse.

Üle ta ilma heilub kosutav rõõm, otsekui üle meie maa seitsmendal loomispäeval, kui jumal tunnetas, et ta oli väga hääl, sest ta vaatab armastuse silmadega.

Õnnistatud olge teie, teie puhtad veed, teie imeväärsed armastuse silmad!

Kogust „Rhapsodien von der Freude“, tõlk. H. T.

Sveitsi „Libertas“

Saksa „Germania“

Eesti N. K-liit.

Soome Ö. N. K-liit.

Norra Ö. N. K-liit.

Noorsoo karskusliitude märgid:

Isamaaarmastusest ja kodumaa tundmaõppimisest.

Kuulus soome kirjanik Aleksis Kivi lausub ühes kohas oma romaanis „Seitse venda“ järgmist:

„Ei ole ilmas teist kohta nii armast, kui see, kus oleme sündind ja kasvand ja kus väikesteņa mudilastena püherdand“.

Selles lauses peituvat tõtt keegi ei salga. Lapsepõlve mängu-tallermäa, nooruspõlve elukoht on meile kõige tuttavam, ligidasem ja armsam. Oma kodu, kodu-küla on meie esimene isamaa, muust isamaast me lapsepõlves aru ei saagi. On ka palju inimesi, kes sellele lapsepõlve astmele jäävadki, kellele isamaa täielisena on liig suur, et selle mõttest aru saada; vaevalt tunnevad näiteks ruhnulased isamaaarmastust laiemas mõttes. Kuid nende kodusaar on neile armas, on kõige kallim koht ilmas. Ruhnulane ei või kusagil mujal koduneda ja kui mingi saatuse pööre juhtumisi viskaks ta kuhugile mujale elama, hakkaks ta kohe igatsema tagasi sinna üksiklasele kodulaiule. Aga mitte ainult ruhnolane, vaid liht-rahvas üldse, kõigepäält maarahvas, austab isamaaarmastust selle kiindumusega, mida ta tunneb oma kodukoha vastu. Mitmele lihtinimesele on ainult koduküla, kodukihelkund tuttav. Maast madalast kunni vanaduseni elavad nad ainult säääl. On loomulik, et inimesel, kes terve eluaja elavad kodukohal kuhugile liikumata, ei võigi kujuneda kindlat käsitust isamaast laiemas mõttes!

Isamaa on neile abstraktne, kunstlik asi, sõna ilma sisuta. Kodukoht seevastu on täiesti arusaadav, konkreetne, on see põhi, millesse nad juurtega on kinni kasvand.

Vaatleme meie aga haritud inimese isamaaarmastust! Mis näeme? Paneme tähele, et kodukohaarmastus ei kao isamaaarmastuse ärkamisel, vaid säilib nagu osana sellest. See on nagu isamaaarmastuse alus, nurgakivi. Ka haritud inimene peab kodukohast, tähendab sellest kohast, kus ta kauemini on

eland ja millega ta kõige tuttavamaks saand, sagedasti rohkem lugu, kui muudest kohtadest. Vahest võib haritlase kodukohaarmastus koguni kasvada üle isamaaarmastusest. Sarnasel korral nimetame seda lokaalpatrootismiks (kolkaisamaalsuseks).

Lokaalpatrootidid ei näe terve isamaa huviseid oma kodukoha huvide tagant. Sarnast kodukohaarmastust tuleb muidugi vääratanuks pidada.

Kõige sellega, mis olen öelnud, olen tahtnud selgeks teha, et kodukohaarmastus nii hästi harimata kui ka haritud inimeste hulgas mängib suurt osa. Ja mina omalt poolt arvan, et see, kes nooruspõlves on õppind kodukohta õieti armastama, võib hariduse osaliseks saades tunda isamaaarmastust üldse tõsisemalt, konkreetsemalt, püsivamalt, kui see, kes oma nooruspäivil ei ole saand oma kodukohaarmastusse kiinduda. Meil pole niimoodi põhjust karta, et kodukoha kõrgelt hindamine meid kitsendaks, meie silmaringi tingimata piiraks. Seda sel pole vaja teha. Ümberpöördult, peab kodukoha väärtusest arusaamine aitama isamaa mõttest õieti aru saada. Viimane ei tohi ühelegi eesti noorele jääda ainult sõnadeks, vaid sel tuleb olla kindel, asjaline, tõeline sisu. Tuleks sellejärele vaadata, mispärast kodukoha armastus õieti on nii elujõuline.

Vastuse saamisel tuleb arvesse võtta üht hingeelulist seadust. Võiksime avaldada selle järgmiselt: meie huvi ärkamiseks millegi uue asja vastu on vaja, et selles on ka midagi meile juba varem tuttavat. Hoopis uus ja võõras asi ei suuda meie huvi äratada. Raamat, mille sisu või vorm on lugejale võõras, paistab temale kuivana, igavana, kuigi see seda tihti ei ole. Laps ei või huvi tunda vanemate isikute juutuajamisest, kui see liigub tema mõtteilmale liiga võõrastes asjades. See kes askeldab humanitaar-ainete alal, jätab põllutõõnaitusel loomade ja põllutõõsaaduste osakunnad vaatamata selle-

pärast, et temal puudub tarvilik asjatundmine ja seega huvi nende asjade vastu.

Neist näidetest jätkub. vaatame nüüd, mis pärast meie tunded kodukoha vastu võivad olla nii elujõulised. Sellepärast, et tunneme kodukohta hästi. Juba lapsepõlvest oleme sellega tuttavad. Me võime omale ettekujutada lapsena kodu ümbruses igaühe kivi, ligidas metsas peaaegu iga puu ja põõsa. Kui meil tarviline oskus käes on, pääst joonistada täpse pildi kodukohast ja selle ligemast ümbruskunnast. Aga naabriküla ei ole meile enam nii tuttav ja mitte ka nii huvitav. Naabriküla on juba väljaspool meie esimese isamaa piire, see kuulub suurde riigimaasse, millest oleme lakkand arusaamast.

Kuid kodukoha looduses ja eluolus on palju niisugust, mis kergesti võib meie silmist mööda libiseda, ilma et seda tähele paneksime. Lihtrahva inimesed on tihti teravad tähelepanijad, ent nemadki ei õpi kunagi nägema kõike seda mitmekesidust, millest nad on ümeritsetud. Ka haritud inimene ei näe seda ilma et oma silma selleks harjutaks. Koolis tehakse õpilasele ülesandeks korjata kodukoha taimi. Selle töö läbi harjutab ta end nägema taimeriigi mitmekesidust. Kuna rahvas paneb tähele ainult iseäranis silmatorakavaid taimi, ulatab tema tähelepanu juba kunni väikeste variatsioonideni. Zoologiaõpetus koolis aitab meid enam-vähem kodukoha loomastikku tundma õppida. Kuid mis on koolis see aine, mis valmistaks meid kodukoha rahva eluolust arusaama? Seda ainet ei olegi veel.

Meie peame siis katsuma end oma-pääd ettevalmistada kodukoha eluolu tähelepanijateks. Ei jatku ju sellest, et tunneme kodukoha loodusriiki paremini kui need, kes koolis pole käind. Kodukoha elul on ka humanitaarne külg, mis võiks pakkuda meile juhuseid oma tähelepanu võimist arendada ja ärgastada. Eesti rahvas on hiljuti eland üle tähtsa murranguaja. Vana põlve inimesed on pärit hoopis teisest ajajärgust kui noored. Nüüdne aeg on kooli ja kirjanduskultuuri ning tehaõpetuse ajajärk, meie vanapõlv, selle vastu, kuulub veel osalt aega, mida võiksime nimetada traditsiooni ja koduse tööstuse ajajärguks. Nende eluvormide tähelepanemine, mis olid omased möödunud ajajärgule, on väga huvitav ülesanne. Selle kallal võib töötada noorus. Kuid ainult praegusaja noorusele on see eesõigus antud. Möödub veel mõni aastakümme, kui vana kultuurjäre järgu viimased mohikaanid surmale suiguvad, kes meile siis jutustab sellest ajast, mil kodus tehti üld-

selt kõik, mis talupidamises tarvis läks. Ainult nüüd, paari kolme aastakümne jooksul, võib koolinoorsugu oma kodukohtadel veel tunda õppida seda elu, mis esivanemad pärispõlve lõpul on eland, mis elu aga enam kunagi tagasi ei tule. See oli iseäraline, meie elust palju erinev, kuigi ta selle kõrval mitmeti meie praegustele oludele algkujuks on. Imelik aeg, vaimustav, võluv otse sellepärast, et see niipalju läheb lahku meie omast, aga siiski on meie omale sugulane.

Rektor Prof. H. Koppel
I. ülr. noorte püha avamas ja tookordse
Riigivanema K. Pätsi poolt annetatud
Hermese kuju üle andmas.

Teiseks üleriigiliseks noorte pühaks.

Kolm aastat on mööda sellest, kui Eesti koolinoorsugu esimest korda nii suurel arvul igast kodumaa nurgast tuli Taaralinna enda pidupäevile. Nii paljudelgi on veel meeles to nooruslik

vaile. Olgu need päevad samuti, kui kolme aasta eest, tõsinoorusliku rõõmu ja värskuse avalduseks. Jäägu neist eemale kõik ebanooruslikkuse ja kõduneva põlve sümboolid ning kombes.

I. üler. noorte püha auvõõrad.

Par. pahemale: kapt. Tõnson, rektor H. Koppel, J. Tõnisson, linnapää K. Luik, dir. K. Treffner.

elavus, mis pani rõkkama muidu nii vaiksed ja hallid tänavad, nii paljudki mäletavad veel seda lilledest ülekülvatud ja mitmekesisemate vormimütsidega kaetud päade merd, mis kevadpäikese kõrvetades lainetas siia-sinna. Päevad 11.—13. juun. 1921. a. on ilusamaks leheküljeks me noorsoolikumise aja-loos. Kahtlustussilmapiikudel võisime uhkusega nende pääle tagasi näidata.

Nüüd, 8.—10. juun. 1924. tuleme uuesti kokku sama Taaralinna täna-

Juba teadmine, et kogu Eesti silmad uudishimulikult, mõneltpoolt ehk ka umbusklikult, jälgivad neid pidupäevi, kohustagu igat nooruri kõrvalekaldumalt veetma need päevad oma paremate ja õilisemate veendumuste järele, et miski ei pääseks tumestama nende pidustuste ja ühes sellega kogu Eesti koolinoorsoo ideelist ilmet. Just sellest olenebki suurel määral nende pidustuste kordaminek.

Tuli ja sütitus.

Inimese vaimline olemus on peidetud sügavale ta sisemusse. See lebab sääli pimeduses, külmana ja puutumatusena, kui kaljusse asetatud püssirohulaeng. Kindla kaljupinna pääl on lisaks veetud suur haakoorem; haod on raudkettidega köidetud ühte ja kõige üle on laotatud kulund, räbalane niinematt. Elu ei näi kusagil. Külmal, hammustav tuul vaid puhub.

Kuid siis tulevad töömehed. Üks neist otsib kaljusse mineva süttinööri ja paneb tule selle otsa, teine annab hoiatussignaale. Kõik ootavad eemalt, kas püssirohulaeng süttib või ei.

Ei kulu kaua, kui tugev päik paneb vabiseva kogu ümbruse. Tuli on teind oma töö. Püssirohi on süttind ja peidetud jõud on pääsend liikvele. Kalju on purunenud. Kibe töö kihiseb nüüd sellel kohal. Kivi kiviilt ehitatakse suurt ehitust.

Kalju sügavuses lebab meiegi vaimline olemus, hing ja süda tarvitamatuna jõutagavarana; meie endi ja teiste pingutused selle saavutamiseks ei suuda äratada neid suuri võimalusi, mis sääli on peidus, nad puudutavad vaid pinda, hääbuvad võimatusse. Me oleme külmad, kõvad ja hingetud olendid. Me süda tuksub all raske koorma, viletsaina ja jõuetuina kanname halbade harjumuste, pahede ja kirgede ahelaid ja üle kõige on tõmmatud hulgaspoisi räbalane riie.

Kust tuleb pääsimine, kust lootuse säde? Millal süttivad me külmale ja pimedale taevale tähed. Kes tuleb purustama kaljumürakaid, kes leiab süttinööri; kes süütab tule ja kes äratav oma armastusega ellu peidetud jõud? Sest meie hing on tuldvõitlik ja me unistame uuest elust.

Me tahame elada, sest oleme noored, püha armastust janunejad, vabadust ootajad, iseseisvust igatsejad, tööhimulised olevused ja suured tuleviku võimalused põlevad meie rinnas.

Kus on need, kes leiavad süttinööri meie hinge, kus viibib see, kes toob tule ja äratav meid elu tõelisusele.

Noorur Antonio Allegri Corregio seisib korra Raffael Santi maalitud püha Cecilia pildi ees, kui äkki ootamata leek süttis ta põues. Temagi tahtis luua midagi suurt, ülevat ja kaunist, nagu to meister. „Minagi olen maalikunstnik“, hüüdis ta siis. Ja ta sõnus sisaldus tõde. Temast sai maalikunstnik, kes auga omand kohal kõigi aegade suurimate kunstnike hulgas.

Tuntud inglise maalikunstniku Edward Burne-Jonesi kunstilised kalduvused ärkasid siis, kui ta nägi ühe väikese puujoonistuse, mille alaaärel oli maalikunstnik Rosseti nimi. Ta jättis ülikooliloengud, läks otsima seda haruldast kunstnikku ja hakkas ta õpilaseks.

Belgia kirjanik Maurice Maeterlinck istus korra omas nooruses kodumaja põõningul Brügges ja mõtiskles maailma menu ja oma elu mõistatusi. Keskel kõige mitmekesisemaid mõtteid selgus talle mingi asi. Ta hüüdis: „Minus on rohkem.“ Talle avanes sel silmapilgul uus ilus maailm, valgustatud tee mida ta läks kulgema kohe elukutsust. Temast sai kirjanik.

Rootsi ajaloolase Andres Fryxel'i hinges lainetasid noorena ülevad aated. Omas sõprusringis võitles ta agaralt keha ja hinge puhtuse eest. Ta sai tuttavaks spordi, eriti ujumise, innukana edendajana, ta lõi tervevaimulisi ilukirjanduslikke teoseid, muu seas tuttava laulu „Ack Vermeland“, võitles täie hingega ebakõlbluse ja joomise vastu, harrastas eluloolisi kujutusi ja uuris innukalt oma isamaa ajalugu.

Puškini noort südant soojendas luule, Topeliuse, Tolstoi ja Tagore südant kirjandus ja eluprobleemid, Mozarti, Chopini ja Sibeliusi südant muusika, Raffael Santi, Retheli, Düreri ja Liljeforsi südant maalikunst ja Edison — leidused.

Bismarck ja Schiller olid noorena valju koolikasvatuse pihtide vahel. Kuid ei miski võim võind takistada luule tulisädet lendamast Schilleri hinge. Raamatud oli keelatud kaup hertsöglikus

sõjaakadeemias ja keegi ei võind olla õhtuti üleval üle määratud aja. Sarnase surve all Schiller kirjutas oma esiknäidendi „Röövlid“. Ei miski võind enam kustutada ta hingese süttind tulileeki, ei neljateistkümnepäevane arest ega vangikaristuse ähvardused. Ta oli leidnud oma eluülesande ja andus sellele terveneni.

Benjamin Franklini katse välguda õnnestus, pani ta mõtlema elektriõpilisist asjust ja andis talle võimaluse piksevarda ülesleidmiseks.

Noor Martin Luther oli kõndimas oma uskliku sõbra Aleksiga, keskusteles tulevikuküsimusist, kui korraga lõi vätku ja Aleks langes surnult maha. Ja see polnud tavaline vätk. See oli mingi kaksikvätk, mille nägematu osa sattus Lutheri südamesse, pani ta sügavasti mõtlema elu ja surma mõistatusist ja äratas temas rahunemise oma hinge seisukorra pärast, äratas sellise mure ja rahulolematuse, et see ajas ta kloostri. Kui sääl too taevane tuli oli põletand ta hingest kõik patu saasta, sündis sarnane leek, et selle mõju tundub veel meiegi päevil. Kõigepäält said selle kohutavat jõudu tunda paavst ja ta käslased, kui Luther naelutas omad teesid Vittenbergi lossikiriku uksele. Siis said ta vastased Vormsi riigipäeval tunda, et taevast tulnud tuli oli ta karastand päälaest jalatallani, nii et temasse ei saand puutuda.

Kas võime varjata endi hinge ülevalt tuleva tule eest, või on madala kire leek salaja hävitand sisemusse peidetud elujõud? Kui tahame takistada

endi vaimlist olemust saavutada omad õigused, kaotame ta sootuks.

Kui Inglismaa sajaarvuline laevastik 1855. a. tuli pommitama Viabori (merkindlus Helsingi ligidal), võidi säält „Põhjala Gibraltarist“ vastustada pääletungimist vaevalt ainsamagi korraliku pauguga. 1808. a. oli see ea poolest alles üsna noor kindlus alistund vaenlasele ilma suurema vastupanekuta. Kakstuhat suurtükki ja arvamata suur püssirohutagavara jäi siis pea täiesti tarvitamata. Vahepeäl hooletusse jäetuna oli nüüd see püssirohi muutund tolmuks, mis niiskuse mõjul oli suland kokku suurteks kampadeks. Suurtüki kuuli see ei jaksand enam lasta kaugemale, kui paarsada meetrit. Ka oli kindluse müür proovilaskmisel kohati purustatud ja nii tuli seekord täielik kaotus.

See on väga häa võrdluspilt neist noortest, kes lasevad häädel mõjudel ja otsustel puudutada vaid pinda, jätvad paraja aja kasutamata, kustutavad endi hinge palangu ja lükkavad kogu asja „homseks“, et maitsta rahu ja elu mugavust.

Tuli ja sütitus on vaid silmapilgu sündmus ja mõnel ta võib sellega lõppedagi, kuid need, kes tunnevad, et ta mõjub hingese hoolimata kannatusist, tervendavalt ja vabastavalt, hakkavad seda otsima igalt poolt elust. Neil tuleb seista Moosese kombel põleva, kustutamata põõsa ees ja Eelia kombel kihutada tullvankril üle taevakaare.

Ajak. „Nuori Voima“, tõlk. A. E.

A. E.

Mis suvel teha.

Meie ees seisab pikk suvi. Varsi jätvame maha kilgates koolimajad ja võime maitsta mitu kuud, kui kõik mitte otsekohe vabadust, (ma mõtlen neid, keda seovad kodused tööd), siis vähemalt soot teise ümbruse veetlevat uudust. Juba küsib järjest kõrgemale kerkiv päike, eriti neilt, kel suvi täiesti vaba, kas oleme ka küllalt ette valmistatud seda vabusaega õieti kasutama. Oo, ma tean, et meie seda kaugeltki pole. Eks ole võimalusi küllalt näha igalühel, kui palju kallist aega me laseme minna kaduma lihtsalt seepärast, et ei tea, mida teha.

Rändamist ja lugemist — neist kahest asjast, mida igale noorurile suveks ei jõua küllalt soovitada, on selles vihuses juba juttu olnud. Ma tahaks teie tähelepanu juhtida veel ühelele alale — koduümbruse tundmaõppimisele, ning kätte näidata mõned otse praktilised ülesanded sel alal. Milleks meile koduümbruse tundmaõppimine tarvilik on, sellest kirjutab juba lugupeetud Dr. J. Manninen selles vihuses, nii et see peaks olema igale ärksamale noorurile küllalt selge.

Aga mis siis teha sel alal? Teha on palju, kui oleks vaid tegijaid!

Ajaloo alal võiks koguda oma kodukoha kohta käivaid muinasjutte, mitmesuguseid lugusid ja juhtumiste kirjeldusi, milliseid leidub ümbruskonna rahva, eriti vanemate inimeste suus, rohkesti. Nende hulgas leidub väga tihti sarnaseid, mis senni alles üles märkimata ja nende kogumine on eriti tähtis, kuid harjutuse ja huviäratamise mõttes ei maksa põlata ka neid, mis võib olla siin-säääl juba trüüsi ilmund. Muidugi pole mõtet neid raamatust ümber kirjutada, vaid ikka ainult rahva suust.

Väga palju liigub rahva suus ka mitmesuguste tähtpäevade ja sündmustega seotud lugusid, veel enam aga nende puhul ettetulevate pidustuste kommete kirjeldusi. Nende võimalikult täpne üleskirjutamine ühes sel puhul tarvitavate lauludega j. m. s. on väga tänuväärne ülesanne.

Ka võib koguda vanu asju, mis mõnikord otse juhuslikult ette satuvad. Nende alleshooldmine, või vähemalt nende asukoha meelepidamine oleks vanavarakorjajaile suureks abiks. Üksikuist haruldasemaist asjust võiks ka otsused Eesti Rahva Museumile teatada.

Kuid mitte ainult kaugema mineviku esemed ei teeni tähelepanu. Meil on hilisemaski minevikus, iseäranis viimaseil aastail, üle elatud nii palju, et liigub igas külas ringi hulki jutte mitmesuguseist sündmustest, oigu need siis sõjasündmused, röövsalkade hirmuteod, poliitilise võimu vaheldusega ühenduses olevad juhtumused jms. Nende ülestähendamine ja seega ununemise eest hoidmine kergendaks vahest nii mõneski suhtes edespäidi ettevõetavaid uurimusi.

Kõik kohad, mille kohta lugusid ja jutustusi kuulnud, vaadatagu võimalikult isiklikult järele, tehtagu neist ülesvõtteid, joonistusi ja täpseid kirjeldusi jms.

Loodusteaduse alal võiks soovitada kõigepeält mitmesuguseid meteoroloogilisi ülestähendusi. Need on küll kerged teha, kuid nõuavad suurt täpsust ja järjekindlust. Sarnastena on nad ühtlasi hääd tahtekasvatuse harjutused. Soojuse, tuule, sademete ja pilvituse mõõtmine ning ülesmärkimine ei nõua kuigi palju abinõusid, on aga väga huvitav tegevusala. Vanarahva tarkuse kogumine sel alal käigu sellega käsikäes. On ju seda

huvitavam võrrelda mitmesuguseid ettekuulutusi täpsete andmetega.

Taimede korjamine ja kuivatamine on nii mõnelegi noorurile suvel armsaks tegevusalaks, kuid nõuab, kui seda tahta hästi teha, natukene oskust, mida aga pole raske omandada mitmesuguseist käsiraamatust. Kontakt loodusloo õpetajaga võib sel alal nii mõnestki raskusest üle aidata. Taimede korjamisega käigu jällegi käsikäes nende rahvapäraste nimede ja rahva suus nende kohta leiduvate juttude ning tarvitamisviiside kogumine.

Loomariigis on võimalik koguda ja prepareerida liblikaid, mardikaid jne. Ka lindude mune võib koguda, mis alal aga igaugusest ettevaatamatusest ja metsikusest kindlasti hoiduda tuleb. Suuremate loomade, lindude j. t., eluviisidest on huvitav teha kirjeldusi ülestähendusi. Kunstiandelised võivad neid täendada mitmesuguste joonistustega. Ka siin ärgu jällegi rahvatarkust unustatagu.

Keeleteaduse alal oleks rohkesti teha muresõnade kogumise, rahvalaulude, kõnekäändude, mõistatuste, vanasõnade jms. ülestähendamise alal, kuid sellest on juba mitmel pool kõneldud ja päälegi nõuab sel alal toimine juba mõnesuguseid suuremaid eelteadmisi, nii et seda kõigile meele lugejatele raske on soovitada. Kes eneses aga võimisi ja huvi tunneb, ärgu see ennast lasku kohutada. Samal põhjusel ei peata ma pikemalt muusika alal, kus rahvaviiside üleskirjutamine tähtis oleks.

Töö kõigil neil aladel muutub huvitavaks ja ühtlasi ka kasulikumaks, kui ta võetakse ette ühiselt, mitmekesi, igaüks oma koduümbruses. Sügisel uuesti kokkutulles on siis nii palju uut ja huvitavat üksteisele näidata ja kõnelda. Kuid kõige tähtsam on selle juures kontakt vastava aine õpetajaga. Temalt võiks saada näpunäiteid ja juhatusi, tema aitaks ehk kogutud materjali süstematiseerida jne. Sellest oleks temale õpetööski kasu. Ja kui mõnel pool õpetaja selle asja vastu külmaks jääb, ärgu siis see ometigi kedagi veel hirmutagu. Ei maksa muidugi arvata, et sellel tööil, vähemalt igal liigutusel sel alal, kes teab kui suur kultuuriline tähtsus on. Ka seda on temal muidugi tihti, — kuid pedagoogiline väärtus on temal igal juhtumisel, pälekauba see rohke lõbu, mis ta tegijale pakub.

O. MANTERE.

Sõnake lugemisest.

Kuidas lugeda.

Tähtis pole ainult see küsimus, mida me loeme; kindlasti on sama tähtis püüda õiget vastust leida sellele küsimusele, kuidas lugeda.

Tühiste, halbade ja väärtusetu raamatute lugemine sünnitab meile rohkem kahju, kui kasu ja väärtuslugemisviis hävitab häägi raamatu mõju. Ainult sellele inimesele tuleb lugemisest tulu, kes mõistab seks valida väärtus-

likke raamatuid ning oskab neid lugeda õigel viisil.

Suurim pahe enamiku inimeste juures on liig kiire ja hädaline lugemine. Nad tahavad raamatu läbi lugeda võimalikult ruttu, et taas uue juurde asuda, mida loevad sama kiirelt. Esiteks algavad nad rahuliku põhjalikkusega, loevad mõningad leheküljed targu ja mõtlikult,

ent mida kaugemale nad jõuavad, seda vähem hoolivad nad ja ülejäänud osa raamatust ainult lehitsetakse, et aga rutemini näha, kuidas ta lõpeb.

Nii võidakse lugeda sama hästi teaduslikku esitust kui ka mõnda jutustust või romaani.

Sarnane lugemisviis on kahjulik ja seepärast hüljatav. Ta väljub halbadest mõju-dest ja ta tagajärjed on halvad.

Hüpete tegemine mingi teadusliku raamatu lugemisel tuleb sagedamalt väsimusest või vaimlisest lõtvusest. Kui lugeja kohtab mõne tavalisest raskemini tajutava lause ja mõtte-käigu, siis „hüppab ta sellest üle“, viitsimata enesele selgitada selle sisu. Tal ei tule pähegi, et võib olla, just selles lauses peituski võti järgnevaile mõtteile, mida on võin- mata mõista, kui to vahelause jääb käsita- mata. Ja nii on kogu järgnev lugemine, kas suurelt osalt, või ka täiesti, asjata. Hoopis teine asi on, kui lugeja mõistust pingutades püüab aru saada raskest kohast, selle jätab siis ses usus, et see talle selgub hiljemini, kui ta on jõudnud laiemalt tutvuda, sügavamale tungida raamatu esitusse ning autori mõtte- viisi. Ta märgib siis hämaraks jäänud koha, et sinna uuesti tagasi pöörduda.

Romaanilugejat ohjab sageli sama jõuetus, kui ta nobedalt jälgib mõne joone arengut ja dramaatilise sündmustiku käiku, tähelepane- mata vahelmissi kujutusi, millised, võib olla, omavad palju suurema tähenduse isikute loomu ja kogu teose ideede mõistmisel ja neis vast peitubki raamatu võimas luule. Ta loeb mingi uudishimu kihutusel, otsides rahuldust paljale meelepõnevusele.

See on tuntud „romaaniahmimine“, mida mõned noored harjutavad tõeliseks õnnetuseks vaimlisele tervisele ja arenemisele.

Mõned armastavad sarnast hädalist luge- mist ka sel põhjusel, et tutvuneda võimalikult suurema hulga raamatutega ja siis sõpradele kiideldes jutustada, et nad on lugend selle ja selle raamatu. Kuid see on veel halvem, kui paljas lehitsemine, see on otse narrimine. Mitte see pole pääasia, kui palju keegi loeb, vaid et ta sellest, mida loeb, aru saab ja hingeliselt sulatab

Kuid selline lugemine nõuab aega, kes lu- gemisest tulu tahab, peab lugema aeglaselt. See on tähtsaim onje, mida lugemise kohta võib anda.

Ta sisaldab seda, et iga raamatu, mille lugemiseks valime, loeme algusest lõpuni, leht lehelt, targu ja hoolikalt, harutelles ning mõtiskelles, ning sageli veel mitu korda.

Olen märgand, et lapsed ise selle nõude esitavad, nad loevad legende ja jutte mitmeid kordi, neid ikka ja ikka jälle uuesti nautides — ent nii nad „oskavadki“ seda, mida on lugend, see tihendub nende hingeliseks omaduseks: lugemine rikastab neid ja teeb nad tugevaks.

Ainult aeglasel lugemisel on meil mahti raa- matust eraldada need mõtted ja tunded, selle hingelise sisukuse, mille kirjanik on sõnadesse sulgund.

Iga omapärase kirjaniku, nii mõtleja kui ka luuletaja, esitus tugeb tähelepanekuil ja kogemusel, välisel või seesmisel. Ja just sel- lest olenebki ta sõnade jõuküllus. Ent lugeja, kes tahab seirata kirjaniku kogemuste ja tä- helpanekute tulemusi, on sunnitud ta raamatut lugedes teritama oma märkamisvõimet, targu enese juures tähelepanekuid tegema ning neid ikka võrdlema kirjaniku esitusega. Ei talita ta aga nii, siis libisevad ta silmad üle raa- matu sõnade rida reallt leht lehelt üha kas- vava nobedusega, ilma et esitatud mõtted ja tunded jõuaksid ta hinge puudutada, veel vä- hem sinna juurduda.

Ja tulemus on üha kasvav vaimline lõdve- nemine, ebaisikustumine ning kehvenemine.

Kes loeb, peab hoolega järele mõtlema, mida ta loeb, veel enam, ta peab säält lähte- kohti otsima enese mõtetele. Ainult siis ri- kastab teda lugemine vaimliselt ning ta mee- lekujutuse piirid avarduvad.

Terituse enestele sõnad, mis Savonarola ütles mõningaile noorile naisile, kui need lak- kamata kihutasid teda kirjutama uusi raa- matuid: „Teie, kes te ikka nõuate uusi kirju- tusi ning uusi raamatuid, olete nende sarnased, kes loevad palju, teevad vähe ega õpi kunagi midagi.“

Ajak. „Põhjantähti“, tõlk. H. T.

J.-M. GUYAU.

Sepp.

Pea ma teile jutustama ühe loo, mille ma kusagil kuulsin?

Üks töömees septses raudlatti, ta tahtis selle teha tugevaks ja pidevaks ning töötas sõmsalt tundmatuile vendadele, kes seda tarvi- taksid ja ta tervitas ja õnnistas neid omas südames.

Töömehe haamer tõusis ja vajus kõmades, raudlatt pildus igal löögil tuhandeid sädemeid, ent mehe palavast südamest, kes töötas oma vendadele, lendas palju enam armastuse ja hää- duse nägematuid leেকে.

Juba laienes ja omas teise kuhu latt haamri all. Varsi on töömees oma töö lõpetand ja

ta võib taas pääle pikka töötamist koduteele asuda.

Kuid sepp peatab, ta silmitseb tähelepane- likult rauast latti. Ta märkab keskpaaigas väikese praod, nii väikese, et see kindlasti jääks varjule iga silma eest, kuid mis sellest? Tema silma eest ei jäänd see varjule ja sellest jat- kub.

„Halb töö“, ütleb ta, „võib mõnele inime- sele elu maksa“.

Ja kuna ta otsa pühib, mis higist nõretab, haarab ta uuesti lati, heidab ta leegitsevasse tulle ning algab tööd otsast pääle.

Taas neeb ja taob haamer metalli. Raudlatt on valmis, ta viiakse ja antakse arkitektile ning läheb silla ehitamiseks.

Mõni päev hijem vabises sild ühe rügemendi marssimisest. — Vaadake, kuuesaja meheline raskus on painutand rauast talad. Silla keskpaigas siiski on mis üks, kõiki teisi kannab ja toetab. Oo, kui selles oleks ainuski pragu, siis murduks ta ja kõik murduks temaga ning mehed langeksid jõe voo-gudesse! — Aga ei, ta kestab. Kõik, kes teie üle silla sammute, olge julged. Raudlatt on nii tugev, kui töömehe süda, kes ta on tagund.

Sepp ei saand kunagi teada, et ta oma julge tublidusega oli päästnud kuuesaja inimese elu. Kuid milleks pidi ta seda teadma?

Ta oli oma kohuse täitnud, oma täie kohuse, ja sellest jätkus talle.

Meie kõik võime sama vähe, kui to seppki, tunda kõiki oma tegude tagajärgi. Kui sageli on, ilma meie teadmata, ligimese elu meie kätes! Mõningane tähhelpanematus, mõningane hooletus võib saada roimaks. Seepärast õelgem igas tegevuses, millest algame, lakka-mata: „Ma ei või ette näha selle teo lugema-tuid tagajärgi. Mida ma aga võin ja mida ma tingimata tegema pean, on see, et ma sellele pühendan täie hoole ja sesse töösse täiesti süvenen. Kõik hüved, millised oman, peavad kanduma sesse töösse, nii et igas töös võib tunda meistert, kes ta loond.

Ajak. „Es Werde Licht“. Tõlk. H. T.

Viina sünd.

Buddhausu legend.

Kauges minevikus, kui Buddha Saran-Ge-rel („kuuvalgus“) maa päälle tuli, hakkasid tema ümber kogudes teda kuulama kõik maa elavad olevused. Kurjade vaimude (shimnus'te) valitsejale sünnitas see muret, sest ei olnud ühtegi enam, kes oleks temalt tulnud õpetust saama ning ta sõnadel ei paistnud enam olevat mingit mõju. Kord, kui ta kurtes magama uinus, näitas end temale unes Doksini-Hara-Tengri (= „metsik-must-haldjas“) ja ütles: „Valitseja, ära muretse, Buddha usu vastu võib midagi leida, mis paremini mõjub kui usk. Võta taltsutamatu valge lõukoera aju, märat-seja elevandit vahtu, ussi keel; metsmesilase mett, marutõbise koera ila, paha haldija mõt-ted, šakaali silm, laiba liha ja Rakshasi (ise-suguste kurjade hingede) verd. Sega need kõik võimsaid nõiasõnu lugedes segamini. Siis sünnib sellest see, mida kutsutakse viinaks.“

Kurjade valitseja ärkas rõõmsalt, muretsees enesele kõik nõuetavad ained, millest haldjas oli kõnelend, läks üksiku kalju tipule ja segas

sääl ained kivipotti. Siis sündis sellest kümme viina jõge. Nende jõgede vett — sest seda viinanestet peeti kosutavaks veeks — tormasid inimesed jooma. Need, kes kordki sellest jõid, ei kuuland enam Buddha õpetusi. Nad jõid ja jõid, kunni purju jäid. Sel kombel algas viinajoomine ja selkombel on viin sündind.

Ent kohe andis Buddha inimestele õpetust ka viinast ja selgitas selle hädaõhtu nii inimestele kui kõigile elavaile olevusile. Hiljemini Buddha Sakja-muni andis samuti inimestele ohjeid selle paharettide leitud ja levitatud joogi kohta. Ta õpetas, et peab täiesti keelduma viinast ning vältima seda hädaõhtu, mis sääli inimest ähvardab. „Viin“, ütles ta „on kõige kurja juur“. Viin on hukatuseks inimese kehale, kõnõle ja mõttele.

(Ülemalesitatud legend on puutahvlitele kirjutatuna ühes väikeses burjaatikeelses raamatus, mida Taga-baikali buddhausu lamad on avaldand karskusharrastuse äratuseks).

2000 a. vanune „karskusjutlus“ kreeka kirjanduses.

(Xenophoni „Kyrose kasvatuses“).

Kyros oli oma vanaisa Astyages'i juures võõrsil. Poisikesele anti luba joogivalaja Sakas'i asemel lõuna ajal viina klaasidesse valada. Siis ütles Kyros: „Nüüd on sinu teenistusaeg mööda, Sakas! Mina valan paremini kui sina ega joo ise viinast, nagu sina.“

Kui joogivalaja tõi kuingale peekri, siis kallast ta säält lusikaga vähe paremasse pihku ja rüüpas sellest, sest kui joogis oleks olnud mürki, siis oleks see temasse enne mõjund. Kyrose sõnadele vastas Astyages naljatades: „Sa talitad kõiges muus kui Sakas, kuid miks sa ei proovi viina maitset“. Seepärast, et kardan, et sinna tõesti on segatud mürki, sest siis, kui sa oma sõpradega pühitsesid sünnipäeva, märkasid, et Sakas kindlasti oli segand

viina mürki.“ „Millest sa seda aru said, mu poiss?“ küsis Astyages, „Sellest, et nägin, et nii teie mõtted, kui ka kehad olid kõikuvad. Esiteks tegite seda, mida meile, lastele, keelate, teie karjusite teineteisele otse suhu ilma üksühte kuulamata. Teie laulsite üsna veideralt, kuid laulja laulu ei kuulnud sugugi, olgugi et tõendusite, et ta laulab päris taevalikult ja ehk küll igaüks teist kiitles oma jõuga, siiski teie ei suutnud taktis tantsida, vaid püsisite vaevalt jalul. Teil ei olnud põrmugi arvustusvõimet, sina ei mäletand, et oled kuningas, ega teisedki mäletand, et sina olid valitseja. Sarnasel korral õpin mina teilt kõnevabaduse, sest teie kõnelesite vahetpidamata.“

Kas kujutus ei kõnele küllalt selget keelt?

Pisilugusid suurmeestest.

Abinõu tüüsid ära hoida.

Inglise õpetlasel Clarke'il polnud kunagi kellegagi tüli.

„Kuidas on see Teil võimalik?“ küsiti temalt.

„O, ma tarvitan üht väga lihtsat abinõud!“

„Millist?“

„Kui ma näen, et keegi vihastab, siis lähen ära ja lasen tal iseendaga tülitseada.“

See vastus sai ümbruses otse kõnekäänuks: kui tüli ähvardas tõusta, siis öeldi tavalisti sellele, kes näis olevat mõistlikum: „Tule ära, lase vihastajad tülitsevad iseendiga.“

J.-M. Guyau.

Kuidas narre saada.

Endisil ajal oli kombeks, et kuningad ja vürstid pidasid õuenarre, kes oma kõnede ja tempudega lõbustasid kõrgeid herrasid ja nende õukundseid.

Jutustatakse, et Daani kuningal Kristjan IV ei olnud ühtegi õuenarri. Kui talle korra nõu anti ses suhtes searata üldist kommet, ütles ta: „Mul pole tarvis narri. Võin väga hästi säästa need rahad, sest kui annan oma õukundseile juua soovastavaid jooke nii palju kui tahavad, on mul narre üleliigagi!“

„Kieltolakilehti“st“.

Kuidas nimetame oma õnne.

Selle seletab üks inglise leht järgmiselt: Laisklemisega.

Otsustavuse puudusega.

Arvustusvõime puudusega.

Asjata ajaraiskamisega ja halva meeleoluga.

Püüdega äkki rikastuda.

Raskuste suurendamisega.

Tühiste inimeste pääle lootmisega.

Kartes midagi ette võtta.

Enda autunnet väljasurra lastes.

Lõbusid enda elu pääsajaks tehes

Sootsa juhuse ootamisega.

Ainult siis töötamisega, kui see meeldib.

Tervishoiu nõuete hooletusse jätmisega.

Asjade arvustamisega ainult halvast küljest. Liig suurde eneseusaldusse langemisega pääle esimest kerget võitu.

Kogemata juhustel enda elu määrata laskmisega.

Suurtest tegudest unistamisega, selle asemel et alata sooritama lähimaid väikseid kohustusi. „Pohjantähti“st“.

Kirjanik Bernhard Shaw karskusküsimusest.

Kuulus inglise kirjanik (tõlgete ja teaatrite kaudu meilgi tuttav, viimasel ajal eriti „Candida“ kaudu) Bernhard Shaw on oma arvamist karskusasjas järgmiselt avaldand: „Üldjoontes olen samal seisukohal, millel Pussyfoot (tuntud üleilmiline keeluseadusagitaator, õige nimega Johnson). Kui meie kultuurrahvaste juures oleks võimalik loomulik valik joomise ja karskuse vahel, siis annaksin rahvale selles küsimuses vaba valiku. Kuid nähes tugeva kapitalistliku korra igal uuiltsanurgal inimesile alkoholi pääle sundivat, ise sel teel saadud rahad tasku pannes, sellal, kui mina ja teised peame maksma sellest tingitud suured kahjud, siis olen valmis jõuga murdma selle süsteemi, et teha keeldumine alkoholist kehvale mehele, kui ta seda tahab, sama võimalikuks, nagu ta koerale“.

Th. A. Edison,

üle ilma kuulus leidja, pühitses hiljuti oma 77-dat sünnipäeva. Sel puhul on ta ajakirjanikele seletand, et ta sama elujõulisena end tunneb, kui 30. a. eest. Ta lootvat veel vähe malt 10 a. elada. Oma tugeva elujõu kirjutavat ta oma karske ja korraliku eluarvele. Ka on teada, et Edison on Ameerika keeluseaduse pooldaja, mille kohta ta V. Ernitsi Ameerikas käies oma arvamist viimasele kirjalikult avaldas (v. „Tulev Eesti“ nr. 4, 1923). Kes teab, kui palju vasem oleks maailm uute leiduste poolest, kui Edison ei oleks karske!

Noorsoo töomailt.

Välismailt.

Noorsoo karskusliikumisest Poolas.

Noorsoo karskusliikumine ulatab Poolas juba käesoleva aastasaja esimestesse aastatesse, mil Galizias asutati noorsoo karskusühingud „Eleusis“ ja „Eleuterja“. Nendesse koondus pääasjalikult vanem noorsugu, kes neile org-ele andis tugevasti rõhutatud rahvuslismüstilise ilme. 1910—11 a. ümber tekkisid mitmes linnas Inglismaa eeskujul lootusühingud. Kui 1912. a. skoutlus Poolas päevakorraks kerkis ja muu seas ka karskusnõude oma programmi võttis, lagunesid viimased, s. o. lootusühingud pea täiesti, kuna ka paljud „Eleusise“ ja „Eleuterja“ liikmeid päätähelpanu skoutluse juhtimisele

omistasid. Praegu on skoutluse ümber koondunud umbes 60.000 noort. Selle kõrval tegutseb ka vähearvulisem, kuid vaimliselt tugevam reformskoutlus.

Viimastel aastatel on Poola Häädetemplerite Ordo enam tähelpanu noorsoole pöörand ja ellu kutsund noorsoosakunna „Terra Nova“, mis tegutseb pääasjalikult Posenis. Ka Poola noorte Punane Rist ligi 100.000 liikmega pole omas ajakirjas ja üldse omas tegevuses karskusküsimust kõrvale jätnud.

Töölisnoorsugu neist org-est osa ei võta, pidades neid liiga klerikaalseiks (kitsarindselt usulisteks) ja tagurlisteks. Neil on endi ühingud, pääasjalikult sots.-demokraatlikud, kus muu seas ka karskusküsimusest kõneldakse, nagu ka

kogu s-demokr. erak. on karskussõbraline. Poola haridusministeerium on ringkirjaliselt koolide tähelepanu juhtind karskustöö tähtsusele ja soovitud sellele kaasa aidata karskustundide ja kõne-dega ning sellekohaste noorsoo org-ide toeta-misega. Seadusandlisel teel pandi 1920. a. maksma noorsoo keeluseadus.

Lõuna-Slaavias

(end. Serbias) töötab Noorsoo Karskusliit, kuhu kuulub umbes 200 ühingat 15.000 üksikliik-mega. Liidu väljaandel ilmub ajakiri „Glaznik“. Liit on elavalt huvitatud noorsoo karskuspüü-dest välismail ning astus muu seas ka Eesti N. K. liiduga kontakti ja väljaannete vahetusse

Kodumaalt.

Vanema rühma võistluskirjutused tee-mile „Miks tarvitavad inimesed joovastavaid jooke“ on nüüd vastava komisjoni poolt (koosseis: Dr. J. Vilms, Dr. H. Jürgenson, V. Ernits, H. Roos ja A. Elango) läbi vaadatud ja auhinnatud. I. auh. — 3000 m. eest kirjandust — määrati üliõp. N. Kä-bin'ile (töö ilmub „Uudismaas“ nr. 7), II. auh. — 2000 m. eest kirjandust — A. Peets'ile (Tartu II. kommertsgüm.), III. auh. — 1000 m. eest kirjandust — O t t o m a r A n d e r s o n'ile. Pääle selle otsustas komisjon määrata virgutusauhinnaks „Noorusjõud I.“ — O t t o I b i u - s e'le (Põltsamaa), Felix Saarmann'ile (Tallinn) ja Kirschenberg'ile (Tartu, Trefn. g.). Kokku oli töid tulnud 23, nendest suurem osa kaunis tõsiselt ja hoolega läbi töötatud. Kõik tööd hoitakse noorsoo karskus-liik. keskarkhiivis alles.

Kuues karskuspüha on kuuldavasti igal pool hästi õnnestunud, iseäranis koolides. Mitmed suuremad noorsoo karskusorg-ide kasutased korjandusvõimaluse endi ainelise seisukorra kindlustamiseks hoolikalt ära.

Noorsoo karskusliit saatis kõigile kesk-kooliõpilasile lendlehe „Noorusgu ja jooma-kombed“ maksuta väljajagamiseks ning kutsus üles kõiki noori sellekohasele töötusele alla kirjutades loobuma tervisjoomisest alkoholiga. Kõik allkirjalehed pole veel tagasi saadetud, kuid senni kättesaadute järele otsustades kasvab allkirjutanute hulk üsna suureks. Jääb ainult soovida, et iga allkirjutanu ka oma lubadust alati mäletaks.

Ainukene noorsoo keskorganisatsioon Eestis, kes omale võimaluse on reserveerinud alkoholiga pidusid korraldada ja muul teel oma tegevust alkoholiga siduda, on hiljuti Tallinnas asutatud Eesti Noorsoo Liit. Ettepanek, et liidu ja ta liikmeks olevate ühingute ühisettevõtted oleksid alkoholi vabad, kukutati asutamiskongressil läbi!

Jõhivist. Esimeses numbris teatasime ühin-gute ümberkorraldamisest jõhvi ühigümnaa-siumis. Vahepeäl on uued ühigud juba ela-vat tegevust avaldand. Nii korraldasid kars-

kuring ja spordiring 2. märtsil ühise peo, kus ette kanti A. Kitzbergi „Neetud talu“, mis kõigiti hästi õnnestas. Karskusringil on oma lugemislaud (ainuke Jõhvis!) tähtsamate aja-kirjade ja lehtedega. Sama ring korraldas kohaliku õpetaja juhatusel Esperanto kursuse ligi 30 osavõtjaga. Ka on peetud mitu referaat- ja vaidluskoosolekut. On oma raamatukogu, mida järjest täiendatakse. Hiljuti asu-tatud kooperatiiv töötab hästi. — ik.

Läänemaa õp. seminaari noorsoo kars-kusring läks hiljuti hingusele. Ring asutati 1922. a. ning töötas alguses intensiivselt. Et samas koolis veel hulk teisi ringe ellu kerkis, keelas koolijuhatus õpilastel enam kui kahest ringist osa võtta, mille tagajärjel lii-gete arv vähenes. Töö ise kujunes järjest spetsiaalsemaks ega huvitand kõiki. Kui hil-jem ühing, millele kõik ringid allusid, ringide varandust ühingu üldvaranduseks kuulutada tahtis, ei leppind karskusring sellega mitte. Sellega ühenduses ettetulnud lahkuminekute tõttu vähenes liigete arv veelgi, nii et ring lõpuks likvideerida tuli. A. Niinepuu.

VI. karskuspüha Võõbsus pühitses koha-liku algk. noor karskusühing piduliku koos-olekuga, millel kõnelesid esimees H. Hirmo, ringi hooldaja ja mitmed teised juhatuseliik-med. Väga tabavalt tähendas H. Hirmo omas kõnes, et Võõbsus hiljuti kokkulangend vanast kõrtsist rahva jutu järele pääle kokkulangemist seitse paari sarvilisi lendu tõusnud ja plehku pannud. Vahepeäl deklameeriti ning lõpetati koosolek elava laulu ja mänguga. — ss.

Omis asjus.

Käesoleva numbriga lõpeb „Kevadiku“ I. poolaasta. Meie palume kõiki poolaasta tellijaid endi tellimised järgmiseks poolaastaks aegsasti uuendada. Samuti palume kõiki „Kevadiku“ levitajaid ja tellimiste vastuvõt-jaid endi sennised arved hiljemalt 1.ks juuniks likvideerida.

*

Suveks katkeb ajak. ilmumine, nii et nr. 4 alles sügisel koolitöö algul (umbes septembri lõpul või oktoobri aigul) ilmub.

*

„Kevadiku“ ajutine tegevtoimetaja A. Elango lahkub käesoleva numbriga ilmudes omalt kohalt ajapuudusel. Tema asemele ot-sustas noorsoo karskusliit paluda sennise toi-metuse liikme prl. E. Pedriks'i.

Toimetus.

Kirjavastused.

J. Aavik. Palju tänu korrektuuri eest. Katsume saadud näpunäiteid silmas pidades. —ss. Leiate samast numbrist. Tänu!

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit.

Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort.

Tegev toimetus: A. Elango, E. Kubjas, Th. Lange, M. Lukk, E. Pedriks

Toimetuse aadr. Tartu. Postk. 86. Kõnet. Jakobi t. 8, iga teisp. ja reede kl. 1— . Telef. 404.

NOORSOO ENESEKASVATUSE JA ELUREFORMI AJAKIRI

„KEVADIK“

ilmub Eesti Noorsoo Karskusliidu väljaandel 1924. a. alates
6 korda aastas à 16 lhk.

„KEVADIK“ sisaldab kirjutusi järgmistelt aladelt: enesekasvatus, elureform (karskus, kehakultuur, tervishoid), elulookirjeldused, ilukirjandus, noorsookirjandus- ja ajakirjanduse ülevaade, ülevaade noorsoo lsetegevusest (õpilasüh., skoulus jne.) ja juhatused selleks, ühismängud jne. Pääle selle sisaldab iga number rohkesti pilte.

„KEVADIK“ valib oma materjaali umbes 13—17 a. vanuse (5—9 õpiaasta) noorsoo huvide ja võimete seisukohalt.

„KEVADIK'U“ artiklite osas esinevad peamiselt küpsemad jõud, kuid ka noorsooga ja selle org-idega peab toimetuse elavat kontakti, paludes neil kaastööd eeskätt ülevaadete osa jaoks.

„KEVADIK“ maksab aastas 75 mk., poolaastas 40 mk., üksiknumber 15 mk. Kuulut. lhk. 1000 mk. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid!

Kes „KEVADIK'ULE“ vähemalt 10 aastatellimist mureseb või järjekindlalt igast numbrist 15 eks. levitab, saab 1 eks. igast numbrist maksuta.

Levitajaid ja tellimiste vastuvõtjaid vaja igasse kooli ja külla!

„Kevadik'u“ toimetuse, Tartus. — Postkast nr. 86.

Toimetuse kõnetunnid Jakobit tän. 8, teisip. ja reede kl. 1—2.

Uudised Karskuskirjanduse alal.

Hiljuti ilmus trükist:

Noorusjõud I. Eesti Noorsoo Karskusliidu koguteos. Toim. Al. Elango. Sisu: Ch. Wagner — Sisemine valvur; Fr. W. Foerter — Tehnilise kultuuri hädahud; Lue ilma vaim; Fr. W. Foerster — Füüsiline ja eetilise kasvatus; R. Kojonen — Murrangea võitlused. V. Voionmaa — Sotsialism ja alkoholism; E. Krohn — Kas olen karske enese või teiste pärast; A. Elango — Noorsoo karskusorganisatsioonid Saksamaal; F. Goebel — Saksa noorsoo alkoholivastane võitlus; V. Helanen — Soome Õp. N. K-liit; V. Ernits — Mida loodame noorsoolt karskusliikumise alal; F. Goebel — Vaba-Saksa noorsooliikumine; K. Eifelt — Daani noorsooliikumine; A. Ciorkosz — Noorsooliikumine Poolas; Emar Eme — Väljaspool kooli tegutseva noorsoo liikumisvormid; L. Laguvee — Meie guideluse kujundamisest; Ürgsoo — Skoufused; A. E. — Tähtsamad sündmused välismaade noorsooliikumises 1925. a.; A. E. — Koolinoorsooliikumine Eestis; J. Elango — Ülevaade noorsoo karskustööst Eestis 1922-25. õpiaastal; E. N. K-liidu töökaava; Oppiva noorsoo org-ide nimestik. 175 lhk. hind köites 175 mk., köitmata 150 mk.

Põõrang. H. Saare näidend 5 vaat. Hind köites 100 mk., köitmata 75 mk.

Kergats. H. Saare lastenäidend 1 vaat. hind 25 mk.

Karskus ja sportvõime. Kl. U. Suomela, tõlk. E. Kubjas.

Suguhalgused ja halkohol. Dr. med. J. Vilms.

Ligemal ajal ilmub:

Lõbukultuurist. Dr. med. J. Vilms.

Tahtekasvatamine mõttejõu läbi. R. W. Trine, tõlk. G. Puu.

Kümme enneaegse surma pääpõhjust. Dr. K. Lorand, tõlk. E. Vilms.

„Sõnavara“ Kirjastus, Tartus, Lai tän. 27.a.

2. Üleriikline

„Noorte püha“

8., 9. ja 10. juunil (suvistepühil) Tartus.

PIDUSTUSTE KAVA:

I PÄEVAL

KELL 1/29.

Üldlaulukoori proov Treffneri gümn. õues.

KELL 9.

Spordiolümpiaadi eelvõistlus spordiväljal.

KELL 1/211.

Rongikäik läbi linna avamispeoväljale üksikute koolide ja õppurühingute osavõttel (iga ühisus oma lipuga).

KELL 12.

Avamispidu — algab üldlaulukoori ja orkestri ühise ettekandega. Seejärgi avamine, fervitused.

KELL 13.

Laulupidu — üldlaulukoori (üle 2500 liikmeline) ettekanded.

KELL 18.

Kontsert — ülikooli aulas. Esineb R. Riitsingu segakoor.

KELL 21.

Dramaatiline õhtu — „Vanemuises“. Esineb «Hommikteaater» E. Tollerl nädendiga «Mass-inimene» (6 pildis).

Linnaga tutvustamine on kavas kõigil 3 (soovikorral ka 4-ndal päeval).

11. juunil jätkuvad III spordiolümpiaadi võistlused. Sama päeva kavas on veel: kell 15 — Väljasõit Emajõe. — Kell 21 — III spordiolümpiaadi lõpp-pidu. Kavas: võistlusvõimlemine, auhindade väljajagamine.

II PÄEVAL

KELL 11.

Sportlaste rongikäik — läbi linna spordiväljale. Osavõtjad võistlusvormis.

KELL 12.

Koolinoorsoo III spordiolümpiaadi avamine — spordiväljal.

KELL 1/213.

Spordivõistlused — säälsamas.

KELL 16.

Kontsert — „Vanemuise aias“. Esinevad üksikud koorid ja orkestrid

KELL 22.

Õhtune rongikäik ilutuledega läbi linna spordiväljale. Säält pääle lõppeffekti laialimine.

III PÄEVAL

KELL 11.

Spordivõistlused.

KELL 16.

Kirjandusõhtu — ülikooli aulas. Kavas: ilukirjanduslised algupärandid ja muusikalised palad.

KELL 19.

Lõpp-pidu — „Vanemuises“. Kavas: puhkpillide ja sinfoonia orkestrite ettekanded, deklamatsioon, soolo-ettekanded, ballet, plastika.

Päätoimkond.